

גדרים י"ג

אימרא לאימרא כאימרא כולן שאוכל שנינו בתוספתא, אימרא לאימרא כאימרא, לך אסור שלא אוכל מותר דירים לדירים כדירים, עצים לעצים כעצים, אישים לאישים כאישים, מזבח למזבח כמזבח, היכל להיכל כהיכל, ירושלים לירושלים כירושלים, בכולן שאוכל לך אסור, לא אוכל לך מותר. והתנא שאינו מבדיל בין כשאמר אימרא, לבין כשאמר כאימרא הוא רבי מאיר, שהוא התנא החולק בכל מקום על רבי יהודה¹⁹⁸. ורבי מאיר סובר שגם כשמתפס בדבר הקדוש מחמת נדר ואומר, קרבן שאוכל לך אסר את הדבר בנדר¹⁹⁹.

לקרבן לא אוכל לך ר"מ אסור נעשה ושואלת הגמרא מהסיפא של הברייתא, כאומר לפיכך לא אוכל לך וכולן לא אוכל לך מותר. והרי שנינו במשנה הבאה, לְקַרְבֵּן לא אוכל לך רבי מאיר אסור. ואמר רבי אבא שרבי מאיר אסור מפני שנעשה כאומר, מפרשים את דבריו, לְקַרְבֵּן יהיה לפיכך לא אוכל לך? מתרצת הגמרא, רבי אבא מדבר כשאמר לְאימרא לא אוכל לך²⁰⁰, והיות ואפשר לפרש את דבריו שאומר לקרבן יהיה, לפיכך מפרשים אותם כך ויהיה אסור. ²⁰¹ ²⁰² ורבי מאיר אומר בברייתא שכשאמר לְאימרא לא אוכל לך, ואי אפשר לפרש את דבריו שאמר לא יהיה קרבן יהיה לפיכך לא אוכל לך, ומפרשים בהכרח את דבריו שאמר שלא יהיה קרבן מה שלא אוכל לך, אינו נאסר מפני שרבי מאיר אינו סובר שאומרים מכלל לאו אתה שומע הן.

משנה

קרבן עולה מנחה חטאת תודה שלמים האומר קרבן עולה מנחה חטאת תודה שאני אוכל לך אסור ר"י מתיר שלמים שאני אוכל לך אסור, אפילו שלא אמר כ"ף הדמיון, רבי יהודה מתיר, כיון שאינם נקראים על שם האיסור

198 רא"ש.

199 מפני שזו משמעות דבריו או משום יד.

200 או כשאמר לְאימרא וניתן לפרשו כמו לְאימרא. ר"ת בתוס'. ולפי הגרסה השניה כשאמר לְאימרא בפתח כמו שאמר לא אימרא. ר"ן.

201 היה יכול לחלק גם בין הרישא לסיפא הא דאמר לאימרא הא דאמר לא אימרא. תוס'.

202 או שאמר לְאימרא בקמץ שמתפרש כמו לא אימרא, ר"ת בתוס'.

אלא על מצות ההקרבה לא אומרים שכיון ששם מורה על איסורם
אפילו כשאמר בלא כ"ף נדרו נדר²⁰³.

הקרבן כקרבן קרבן²⁰⁴ שאוכל לך אסור²⁰⁵, מפני שבכל הלשונות האלה
משמע שמה שאוכל משלך יהיה קרבן²⁰⁶. לְקָרְבָן לא אוכל לך רבי מאיר
אוסר, כאילו אמר לקרבן יהיה דומה מה שאוכל שלך ולפיכך לא אוכל²⁰⁷

גמרא

מודים חכמים לר"מ באומר הא קרבן
המשנה אומרת שאם אמר, הקרבן כקרבן קרבן, וסיים
ואמר, שאוכל לך, אסור. והתנא סתם כרבי מאיר שאינו
מחלק בין אם אמר אימרא לבין אם אמר כאימרא, וכמו כן אין הבדל בין
אם אמר קרבן ובין אם אמר כקרבן, ושתי הלשונות מועילות לאסור עליו
בנדר. ושואלת הגמרא מהסיפא שאומרת הקרבן כקרבן קרבן שאוכל לך
אסור. והרי שנינו בברייתא, מודים חכמים לרבי יהודה באומר הא קרבן,
והא עולה, והא מנחה, והא חטאת, שאוכל לך, שהוא מותר. מפני שלא
נדר אלא בחיי קרבן, נשבע בחיי קרבן שיאכל משלו, ואין שבועה בחיי
קרבן. וישנה סתירה למה שרבי מאיר²⁰⁸, שהוא החכמים שחולקים על
רבי יהודה, אמר במשנה שכשאמר הקרבן שאוכל לך אסור? מתרצת
הגמרא, שיש לחלק בין כשאמר הא קרבן לבין כשאמר הקרבן. המשנה
אומרת שכשאמר הקרבן כמו שאמר, הנה יהיה קרבן, והברייתא מדברת
כשאמר הא קרבן, כמו שאמר הנה בחיי קרבן אני נשבע²⁰⁹.

שואלת הגמרא על מה ששנינו במשנה, לְקָרְבָן לא אוכל
לך רבי מאיר אוסר. הרי רבי מאיר סובר שלא אומרים
לקרבן יהיה לפיכך לא אוכל לך

203 ר"ן.

204 החידוש הוא שדוקא כשאמר שאוכל לך אסור אבל כשאמר לא אוכל לך יהיה מותר לפי רבי מאיר. תוס'.
והרא"ש אומר שהחידוש הוא שלא נשבע בחיי קרבן.

205 אבל כשאמר קרבן שאוכל לך יהיה אסור, ולא אומרים שנשבע שיאכל משלו, מפני שאין בידו של אדם
לאכול משל חברו אלא אם יתן לו. משנה למלך.

206 אבל אם אמר קרבן לא אוכל לך מותר, שהרי המשנה לקמן אומרת שגם לרבי מאיר אינו נדר מפני שר"מ
אינו סובר שאומרים מכלל לאו אתה שומע הן, אלא יש לומר שהוא נשבע בחיי הקרבן שלא יאכל, ואין נשבעים
בחיי קרבן.

207 וכמו כן כשאמר לקרבן אוכל לך, שהוא כמו לקרבן יהיה מה שאוכל לך, ולכן לקרבן נשנה במשנה בפני
עצמו ולא עם הקרבן כקרבן קרבן, מפני שלר"מ הוא אסור בשני האופנים. ר"ן.

208 גם אם תנא אחר שנה את המשנה יש סתירה בין הברייתא למשנה. ר"ן ורא"ש.

209 כשאמר בשתי מילים הא קרבן כמו שאמר אמר הנה בקרבן אני נשבע. תוספות.

מכלל לאו אתה שומע הן. ואמר רבי אבא נעשה כאומר לקרבן יהיה לפיכך לא אוכל לך. לא מפרשים את דבריו שאמר לקרבן, לא קרבן יהיה מה שלא אוכל לך, ומכאן שמה שאוכל יהיה כקרבן. אלא מפרשים את מה שאמר לקרבן, לקרבן יהיה ולכן לא אוכל לך.

משנה

האומר לחברו קונם פי מדבר עמך, ידי עושה עמך, עושה מלאכה עבורך, רגלי מהלכת עמך אסור, אינו נחשב לנודר מדבר שאין בו ממש ואסור לו לדבר עמו להלך עמו ולעשות עמו מלאכה.

גמרא

באומר יאסר פי לדיבור שואלת הגמרא ממה ששנינו בברייתא, יש חומר בנדרים משבועות, שהנדרים חלים על המצוה כמו שחלים על דבר הרשות, והשבועות אינן חלות על המצוה. ויש חומר בשבועות מנדרים, שהשבועות חלות על דבר שאין בו ממש, והנדרים אינם חלים על דבר שאין בו ממש מפני שהשבועות הן 'איסור גברא', והנדרים הם 'איסור חפצא'²¹⁰, ומדוע חלה השבועה על הדיבור? אמר רב יהודה באומר, נעשה כאומר²¹¹, יאסר פי לדיבור, ידי למעשיהן, רגלי להילוכן. והנדר חל על ידיו, פיו, ורגליו שיש בהם ממש. וכן מוכח מלשון המשנה, קונם פי מדבר עמך, ולא נאמר קונם שאני מדבר עמך.

הדרן עלך פרק כל כינויי

פרק שני ואלו מותרין

משנה

ואלו מותרין לשונות אלו שנדר בהם אינו אסור, מפני שלא אמר לשון הראויה לנדר. חולין שאוכל לך, אם אמר חולין שאוכל לך אין בלשון הזה איסור נדר כלל.

כבשר חזיר, ואם אמר שמה שיאכל משלו יהיה כאחד הדברים האסורים

210 ר"ן ורא"ש.

211 מפני שאמר קונם פי מדבר והזכיר פה ודיבור וסתם נדרים להחמיר. הר"ן, והרא"ש בפסקיו. והרמב"ם בפירוש המשניות מסביר שאמר בפירוש קונם פי לדיבור. והיה אפשר לתרץ גם שנדר חל על דבר שאין בו ממש מדרבנן.

מִן הַתּוֹרָה מוֹתֵר, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִתְפִּיס בְּדַבַּר הַנְּדוּר אֶלֶּא בְּדַבַּר הָאֲסוּר
כְּשֶׁאָמַר, כְּעִבּוּדַת כּוֹכָבִים, כְּעוֹרוֹת לְבוּבִין, עוֹרוֹת שֶׁנִּקְרְעוּ וְהוּצִיאוּ
אֶת הַלֵּב לְעִבּוּדָה זֶרָה וְנִאֲסְרוּ כְּתִקְרוּבַת עִבּוּדָה זֶרָה, כְּנִבְלוֹת וְטְרִיפוֹת,
כְּשֶׁקְצִים וְרִמְשִׁים. כִּחְלַת אַהֲרֹן וְתִרְוַמְתוֹ²¹², מוֹתֵר וְאִינוּ צָרִיךְ הַתֵּרַת
חֹכֵם, אִפְּיֵלוּ אִם הַנְּדוּר עִם הָאָרֶץ.

הָאוֹמֵר לֹאֲשֶׁתוּ הָרִי אֶת עָלֵי כְּאִימָא פּוֹתַחִין לוֹ פֶּתַח מִמְּקוֹם אַחֵר
הָאוֹמֵר לֹאֲשֶׁתוּ²¹³ הָרִי אֶת עָלֵי כְּאִימָא פּוֹתַחִין לוֹ פֶּתַח מִמְּקוֹם אַחֵר²¹⁴
שֶׁלֹּא יִקַּל מִמְּקוֹם אַחֵר²¹⁵ שֶׁלֹּא יִקַּל

רֵאשׁוּ לִכְךָ, אִם הַנְּדוּר הוּא עִם הָאָרֶץ²¹⁶ אֵין מוֹרִים לוֹ שֶׁנְּדָרוּ אִינוּ נֹדֵר
אֶלֶּא מִצְרִיכִים אוֹתוֹ לְהַתֵּרַת חֹכֵם, וּפּוֹתַחִים לוֹ פֶּתַח מִמְּקוֹם אַחֵר וְלֹא
בְּכַבּוּד אֲבִיו וְאִמּוֹ. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְרַגַּל לְהַקְלֵ בְּנִדְרִים.

גְּמָרָא

כְּמִי אוֹמֵרַת הַמִּשְׁנָה חוֹלִין שְׂאוּכָל לֶךְ מוֹתֵר
מִהַמְּשֵׁנָה שְׂאוּמֵרַת שֶׁהָאוֹמֵר לְחַבְרוּ חוֹלִין שְׂאוּכָל לֶךְ
מוֹתֵר נִרְאֶה שֶׁאִם אָמַר, לְחוֹלִין שֶׁלֹּא אוֹכֵל לֶךְ מִשְׁמַע

מִדְּבָרֵיו שְׂמָה שִׂיאֵכֵל לוֹ לֹא לְחוֹלִין יִהְיֶה אֶלֶּא לְקֶרְבָּן. וְשׂוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא
כְּשִׁיטַת מִי מִשְׁנַתְּנוּ?. אִי אִפְשֵׁר לֹמַר שֶׁהַמְּשֵׁנָה הִיא כְּרַבִּי מֵאִיר, שֶׁהָרִי
רַבִּי מֵאִיר אִינוּ סוֹבֵר שְׂאוּמֵרִים מְכַלְלֵ 'לֹאוּ אוֹתָהּ שׂוֹמֵעַ הֵן'. וְאִם הַמְּשֵׁנָה
הִיא רַבִּי יְהוּדָה שֶׁסוֹבֵר שְׂאוּמֵרִים 'מְכַלְלֵ לֹאוּ אוֹתָהּ שׂוֹמֵעַ הֵן', וְהַמְּשֵׁנָה
בֵּאֵה לְהַשְׁמִיעַ שֶׁאִם אָמַר לְחוֹלִין שְׂאוּכָל לֶךְ אֲסוּר, מִפְּנֵי שֶׁמְכַלְלֵ מֵהַ
שְׂאוּמֵר שְׂמָה שִׂיאֵכֵל לֹא יִהְיֶה חוֹלִין, לֹמְדִים שִׁיְהִיָּה אֲסוּר כְּקֶרְבָּן. הֲלֹא
הַמְּשֵׁנָה הַשְׁמִיעָה דִּין זֶה בְּפֶרֶק הַקּוּדֵם, לְחוֹלִין שְׂאוּכָל לֶךְ אֲסוּר²¹⁷. עוֹנָה
הַגְּמָרָא, הַמְּשֵׁנָה הִיא כְּרַבִּי יְהוּדָה הַסוֹבֵר שְׂאוּמֵרִים מְכַלְלֵ לֹאוּ אוֹתָהּ שׂוֹמֵעַ
הֵן. וְאִף שֶׁשְׁנִינוּ כֵּן בַּמְּשֵׁנָה בְּפֶרֶק הַקּוּדֵם²¹⁸, הַמְּשֵׁנָה מְבִיאָה זֹאת אֲגַב

212 וְאִפְּיֵלוּ שְׂאִיסוּרִם מִחֻמַּת הַהִפְרָשָׁה שֶׁהָאֵדָם הַפְּרִישׁ אִינֵם דְּבַר הַנְּדוּר מִפְּנֵי שֶׁהָאִיסוּר חַל עֲלֵיהֶם מִכַּח מַה
שֶׁהַתּוֹרָה אֲסָרְתֶם, ר"ן.

213 חֻכְמִים הַחֲמִירוּ רַק כְּשֶׁנְּדָר מֵאֲשֶׁתוּ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נֹדֵר מִצְוֵי. ר"ן בְּשֵׁם הַרְשֵׁב"א. הֲרֵא"ש אוֹמֵר כְּדֵי שֶׁלֹּא יִקַּל
רֵאשׁוּ בְּכַךְ וְלֹא יִהְיֶה רִגִּיל לְאֲסוּר עָלָיו אוֹתוֹ.

214 וְכִמוֹ כֵּן כְּשֶׁאָמַר לֹאֲשֶׁתוּ הָרִי אֶת עָלֵי כְּעִרְלָה, אוֹ כְּשֶׁאָר אִיסוּרֵי הַנְּאִיָּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה רִגִּיל בְּנִדְרִים. הֲר"ן.

215 הֲר"ן אוֹמֵר שֶׁלֹּא פּוֹתַחִים לוֹ בְּכַבּוּד אִמּוֹ. הֲרֵא"ש מְפָרֵשׁ שֶׁמִּתִּירִים לוֹ עַל יְדֵי פֶּתַח וְלֹא עַל יְדֵי חֲרֻטָּה.

216 ר"ן אוֹמֵר דּוּקָא בְּעַם הָאָרֶץ כְּדַעַת רַבָּא בַּגְּמָרָא לְקַמְן, שֶׁלֹּא כִּאֲבִי.

217 וְאִי אִפְשֵׁר לֹמַר שֶׁהַחִידוּשׁ הוּא שֶׁאִם אָמַר לְחוֹלִין לֹא אוֹכֵל לֶךְ מוֹתֵר, שֶׁהָרִי הִדְבֵּר פֶּשׁוּט מִפְּנֵי שֶׁהוּא לֹא אֲסוּר
דְּבַר כְּשֶׁאָמַר שִׁיְהִיָּה חוֹלִין. ר"ן.

218 אֲבֵל אִם הַמְּשֵׁנָה הִיא כְּרַבִּי מֵאִיר קֶשֶׁה מִפְּנֵי שֶׁהֵינּוּ אוֹמְרִים שְׂרַבִּי מֵאִיר מוֹדֵה שֶׁכְּשֶׁאָמַר לְחוֹלִין, לֹא חוֹלִין בְּעַל
כְּרַחֵךְ שֶׁהוּא אָמַר שִׁיְהִיָּה קֶרְבָּן, וְיֵשׁ בַּמְּשֵׁנָה חִידוּשׁ. אֲבֵל כִּאֲשֶׁר הַגְּמָרָא סוֹבֵרַת שֶׁאֵין לְחַלֵּק בּוֹה וְהַעֲמַדְנוּ אוֹת
הַמְּשֵׁנָה כְּרַבִּי יְהוּדָה אֵין בַּמְּשֵׁנָה חִידוּשׁ. ר"ן.

הדין אם אמר כבשר חזיר והלשונות שאם נדר בהם מותר²¹⁹.

---

219 וכיון שהמשנה אומרת חולין שאוכל אגב גררא, ולא לדיוק שאם אמר לחולין שאוכל לך אסור, אפשר להעמיד את המשנה גם כרבי מאיר. תוס'.

